

Міністерство освіти і науки України
Полтавський державний аграрний університет
Факультет обліку та фінансів
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

***X Всеукраїнська науково-практична конференція
молодих вчених***

***«Наукове забезпечення розвитку національної економіки:
досягнення теорії та проблеми практики»***

**09 листопада 2023 року
м. Полтава**

Організаційний комітет

Голова організаційного комітету:

Зоря Олексій – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування, заступник декана факультету обліку та фінансів з наукової роботи Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

Зоря Світлана – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

Рудик Володимир – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи, страхування та електронних платіжних систем Закладу вищої освіти «Подільський державний університет»;

Коваленко Вікторія – доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківської справи Одеського національного економічного університету;

Кришталь Галина – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом»;

Стамат Вікторія – кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та маркетингу, заступник декана обліково-фінансового факультету з навчальної роботи Миколаївського національного аграрного університету;

Аранчій Валентина – кандидат економічних наук, професор, перший проректор Полтавського державного аграрного університету;

Безкровний Олександр – кандидат економічних наук, доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

Дорогань-Писаренко Людмила – кандидат економічних наук, професор, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету;

Лега Ольга – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених (м. Полтава, 09 листопада 2023 року). Полтава, 2023. 386 с.

У збірнику надруковані матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених «Наукове забезпечення розвитку національної економіки: досягнення теорії та проблеми практики». Конференція проведена у рамках виконання науково-дослідної теми Полтавського державного аграрного університету «Концепція інвестиційного й фінансово-кредитного забезпечення техніко-технологічного оновлення і розвитку аграрного виробництва як складової продовольчої та економічної безпеки» (номер державної реєстрації 0120U105469). Відповідальність за зміст і редакцію наукових праць несуть їх автори. Для здобувачів вищої освіти та молодих вчених закладів вищої освіти.

Посвідчення про реєстрацію в УкрІНТЕІ № 448 від 01.11.2023 р.

© Колектив авторів, 2023 рік

© Полтавський державний аграрний університет

<p>Владислав Постернак, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр; Алла Рудич, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ</p>	274
<p>Богдана Потапенко, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр; Алла Рудич, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет ОСОБЛИВОСТІ СТАНУ ТА ПРОГНОЗ ПОКАЗНИКІВ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ</p>	276
<p>Тетяна Прийдак, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування; Ольга Лега, к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування; Людмила Яловега, к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавський державний аграрний університет ПІДЗВІТНІ РОЗРАХУНКИ ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ</p>	279
<p>Тетяна Решетняк, здобувач вищої освіти; Галина Кришталь, д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської та страхової справи ПрАТ «ВНЗ Міжрегіональна Академія управління персоналом» АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ПІДПРИЄМСТВА: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ.....</p>	282
<p>Руслана Рибальченко, здобувач вищої освіти СВО Магістр; Валентина Чумак, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавський державний аграрний університет ПЛАНУВАННЯ ГРОШОВИХ ПОТОКІВ ПІДПРИЄМСТВ ТА НАПРЯМИ ЙОГО УДОСКОНАЛЕННЯ</p>	284

більш ефективним і будуть створені сприятливі умови для подальшого розвитку нашої економіки. Вирішення цих та інших проблем і поступове відновлення економіки дасть надію на подальше вдосконалення кредитної системи в цілому, подолання існуючих перешкод і побудову суспільства, в якому кожен зможе насолоджуватися сприятливими умовами життя [1].

Однак, якщо донедавна головним завданням було пом'якшення наслідків глобальної економічної кризи та відновлення після неї, то тепер принципом фінансової стратегії має бути підтримка реалізації політики економічного зростання.

Література:

1. Нікіфоров П. О., Гладчук О. М. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки* : збірник матеріалів наук.-практ. конф. Чернівці. 2022. URL : [google.com/search?q=2.+П.+О.+Нікіфоров%2C+О.+М.+Гладчук.+Фінансові+інстру-менти+сталого+розвитку+економіки%3A+Збірник+Матеріалів.+Чернівці.+2022&oq=2.%aqs=chrome..69i57.1052j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8](https://www.google.com/search?q=2.+П.+О.+Нікіфоров%2C+О.+М.+Гладчук.+Фінансові+інстру-менти+сталого+розвитку+економіки%3A+Збірник+Матеріалів.+Чернівці.+2022&oq=2.%aqs=chrome..69i57.1052j0j7&sourceid=chrome&ie=UTF-8).

2. Устинова І. П., Бардачевська А. М., Савліва Н. О. Проблеми розвитку фінансової системи України. *Юридичний вісник*. Вип. 2 (63) 2022. URL : <file:///C:/Users/USER/Downloads/16.pdf> (дата звернення: 30.10.2023).

3. Луніна І. О. Проблеми й перспективи розвитку системи державних фінансів в Україні. *Фінанси України*. № 2. 2010. С. 3-12. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fu_2010_2_2 (дата звернення: 30.10.2023).

**Богдана Потапенко, здобувач вищої освіти СВО Бакалавр;
Алла Рудич, к.е.н., доцент,
професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Полтавський державний аграрний університет**

ОСОБЛИВОСТІ СТАНУ ТА ПРОГНОЗ ПОКАЗНИКІВ ДОХОДІВ ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

За останніми сучасними дослідженнями Державний бюджет країни вважається, як головний загальнодержавний фонд централізованих капіталів. Формуючи структуру бюджету держава концентрує визначення частки валового національного продукту та централізовано розподіляє її на подальший розвиток національної економіки, певну частину для соціального захисту населення, утримання органів державної влади та управління, оборони та безпеки країни [1].

Слід відмітити, формування доходної частини бюджету є важливою складовою бюджетного механізму країни, який включає в свою структуру сукупність фінансових методів, прийомів, форм, інструментів і важелів, за допомогою яких відбувається мобілізація доходів централізованого фонду фінансових ресурсів держави, в результаті проведення розподільчих та

перерозподільних процесів, відповідно до загальних положень бюджетної стратегії і тактики розвитку держави. Механізм формування доходної частини державного бюджету здійснюється двома етапами:

1) планування доходів державного бюджету, що відбувається на попередніх стадіях бюджетного процесу на рівні держави;

2) загальна і своєчасна мобілізація запланованих рівнів доходів, що досягається шляхом виконання державного бюджету та є заключною стадією бюджетного процесу на державному рівні. Завершенням даного процесу є складання форм звітності про виконання державного бюджету [3, с. 93].

У 2022 році наповнення бюджету України відбувалося в умовах глибокої соціально-економічної кризи, воєнних дій на значній території країни, в результаті чого доходи бюджетів усіх рівнів зазнали критичних втрат. У той же період, дохідна частина бюджету була виконана на прийнятному рівні і складала +15,1 % від визначеного Законом. Зокрема, спостерігалися такі вагомні статті доходів:

а) податкові надходження до Державного бюджету України в 2022 р. склали понад 949 млрд грн, що на 157 млрд грн, або на 14,2 %, менше порівняно із 2021 р. Внаслідок, частка податкових надходжень скоротилася на 32,2 в. п.: з 85,4 % – у 2021 р. до 53,1 % загального обсягу доходів – у 2022 р. Доцільно відмітити, що ця частина доходів все ще залишається найвагомішою;

б) неподаткові надходження до Державного бюджету України в 2022 р. становили 346,3 млрд грн, що на 171 млрд грн, або на 97,5 % більше, порівняно з до воєнним періодом, а їхня питома вага зросла на 5,9 в. п.: з 13,5 % – у 2021 р. до 19,4 % – у 2022 р.;

в) надходження коштів офіційних трансфертів від Європейського Союзу та країн-партнерів, урядів іноземних держав, міжнародних організацій, донорських установ у 2022 році становили більше 481 млрд грн, що майже в 400 разів перевищує рівень показника 2021 року та їх питома вага у структурі доходів бюджету сягає майже 27 %. Значні суми грантів, що надійшли, кардинально змінили структуру доходів Державного бюджету України [2].

Важливим напрямом дослідження є вивчення напрямку змін. Вона визначається на основі аналітичного рівняння (табл. 1).

Таблиця 1

Екстраполяція доходів Державного бюджету України, млн. грн

Роки	Доходи бюджету, млн. грн (y)	Розрахункові величини				
		t	t ²	yt	a ₁ t	y _i =a ₀ +a ₁ t
2018	928108,3	-2	4	-1856216,6	-403429,8	813900,7
2019	998278,9	-1	1	-998278,9	-201714,9	1015615,6
2020	1076016,7	0	0	0	0	1217330,5
2021	1296852,9	1	1	1296852,9	201714,9	1419045,4
2022	1787395,6	2	4	3574791,2	403429,8	1620760,3
Всього	6086652,4	0	10	2017148,6	0	6086652,4
2023	прогноз	3	x	x	x	1822475,2
2024	прогноз	4	x	x	x	2042190,1
2025	прогноз	5	x	x	x	2225905

Було проведено дослідження динаміки та тенденцій показника доходів Державного бюджету України за 2018-2022 рр. та визначено прогноз даного показника на 2023-2025 рр. на основі методу аналітичного вирівнювання. Розрахунки та прогноз наведені на рис. 1.

Отже, за період 2018-2022 рр. доходи Державного бюджету мають тенденцію до зростання, тобто протягом усього аналізованого періоду показник у середньому щорічно збільшувались на 201 млрд 714,9 млн грн. з урахуванням тенденції до рівномірного зростання. На основі цього було сформовано прогноз на 2023-2025 рр. з рівнем показника 2 трлн 225 млрд 905 млн грн у останньому прогнозному році.

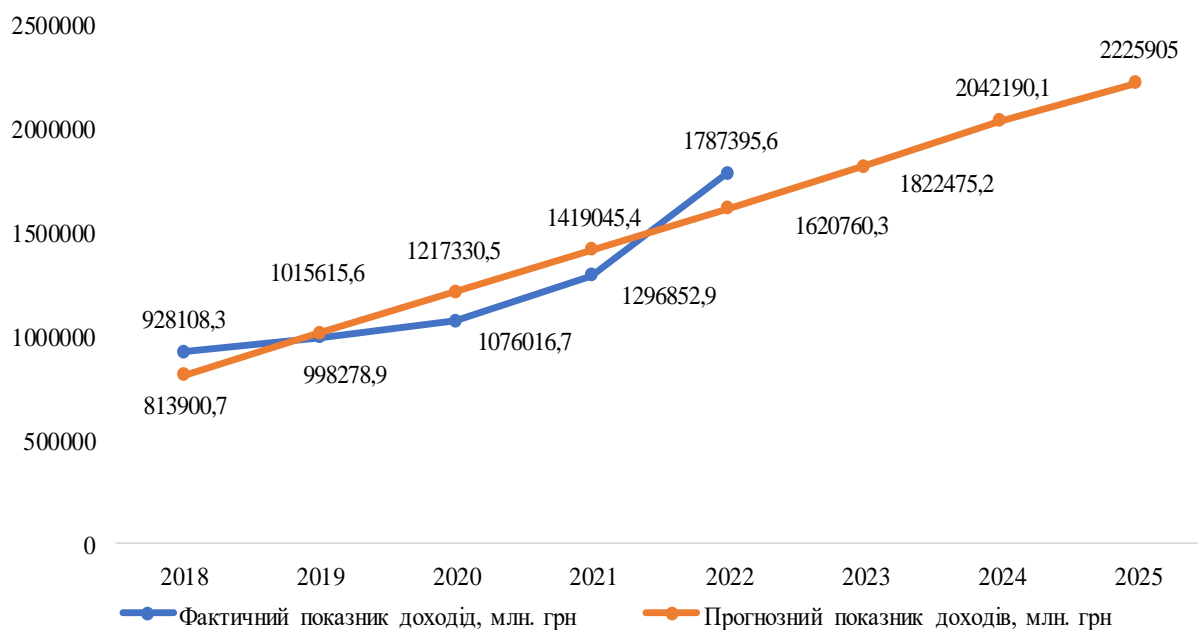

Рис. 1. Динаміка та тенденція фактичних та прогнозних показників доходів Державного бюджету України

Отже, доцільно відмітити, що перспективними напрямками удосконалення формування доходів державного бюджету, в даних умовах нестабільного розвитку, можуть бути: зміна існуючого механізму оподаткування прибутку суб'єктів економіки для відновлення інвестиційно-інноваційного процесу; удосконалення та забезпечення дієвості існуючих засобів податкового стимулювання економічного розвитку; диференціація ставок акцизного оподаткування до рівня країн-членів ЄС у середньостроковій перспективі; удосконалення механізму комплексної оцінки (моніторингу) ефективності податкових пільг (втрат) бюджету за сучасними європейськими зразками; безперечне дотримання принципів стабільності бюджетно-податкового законодавства [4].

Література:

1. Державний бюджет України (2008-2023). Ставки, індекси, тарифи. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/> (дата звернення: 31.10.2023).

2. Державний бюджет України 2022 року: виконання в умовах повномасштабної війни. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/derzhavnyy-byudzheth-ukrayiny-2022-roku-vykonannya-v-umovakh> (дата звернення: 02.11.2023).

3. Дишлева І. О. Механізм формування доходів державного бюджету України: правовий аспект. *Правничий вісник Університету «КРОК»*. 2019. Т. 34. С. 90–97. URL: <https://lbku.krok.edu.ua/krok-university-law-journal/article/view/199> (дата звернення: 02.11.2023).

4. Смаль І. А., Дем'янишин В. Г. Напрями удосконалення формування доходів державного бюджету України. *Управління фінансами держави, регіону, підприємства та домогосподарства : погляди науковців і практиків*. 2018. С. 99–102. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/jspui/handle/316497/33145>.

**Тетяна Прийдак, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування;
Ольга Лега, к.е.н., доцент,
професор кафедри обліку і оподаткування;
Людмила Яловега, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування
Полтавський державний аграрний університет**

ПІДЗВІТНІ РОЗРАХУНКИ ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ

Відряджений працівник перед від'їздом у відрядження забезпечується авансом у межах суми, визначеної на оплату проїзду, найм житлового приміщення і добові витрати (табл. 1). Сума добових визначається в разі відрядження, зокрема, у межах України та країн, в'їзд громадян України на територію яких не потребує наявності візи, - згідно з наказом про відрядження та відповідними первинними документами [2].

Таблиця 1

Розмір добових витрат та строк відрядження [4]

Для поїздок Україною	Для закордонних відряджень
<i>Для комерційних структур</i>	
Не більше 0,1 від розміру мінзарплати, установлені на 1 січня поточного року*. Максимальні добові по Україні — 670,00 грн. Суми розрахуйте за кожен календарний день відрядження.	Не більше 80 євро за кожен календарний день відрядження. Показник закордонних добових визначають за кожен день. Відштовхуйтесь від офіційного обмінного курсу гривні до євро.

Зазначимо, що добові включають у загальну суму авансу і видаються працівнику до початку відрядження. Таким чином, добові це витрати, що покликані покрити затрати працівника на харчування та фінансування інших власних потреб фізичної особи, понесені нею під час службового відрядження [1]. Скеровуючи працівника суб'єкта господарювання у відрядження, роботодавець повинен забезпечити його авансом, направлення без авансу